

Christian Haller

Catalogul bizantin

Christian Haller s-a născut în 1943 la Brugg și trăiește în prezent la Laufenburg, în Elveția. A visat de copil să devină actor, dar, în cele din urmă, scena l-a prins în mrejele ei ca dramaturg. Piesa de teatru *Götterspiele* (Jocurile zeilor) a apărut în anul 2000 și în România, într-o ediție bilingvă, și urmează să fie pusă în scenă la un teatru românesc. Pe lângă dramaturgie, Ch. H. este cunoscut și ca poet și prozator. Are în pregătire o nouă operă narativă, a cărei figură centrală va fi chiar mama scriitorului, care și-a petrecut adolescența și tinerețea în România. Pentru această lucrare autorul a primit o bursă la Berlin și București. În timpul sederii în țara noastră, Ch. Haller și-a format unele impresii despre România, ce au căpătat forma *Catalogului bizantin*.

pentru Andrei Plesu

Nu există claritate
și în concluzie nimic de clarificat.
Nu există adevăr
doar aparente mai mari sau mai mici.
Ce vedem cu propriii nostri ochi
este în orice caz ce nu e:
Toată existența nu e decât o sustragere
vicleană de la adevăratele puteri și forte
care nu sînt niciodată de găsit.
O întîmplare e un zvon neîntemeiat,
o realitate e bănuiala unei dezmințiri.
Nu există istorie, există legende și mituri.

O întîlnire pe care o stabilești cu cineva
e propunerea politicoasă
de a nu te mai vedea niciodată.
Acordurile sînt aplanări de moment
care se realizează tocmai datorită acestui lucru.
Planificările sînt proiecte
rezolvate în minte
care nu mai au nevoie de realizare.

Banii sînt un mijloc de a-ti cumpăra
dreptul la o marfă și nu echivalentul
mărfii însesi:

De aceea marfa nu trebuie să aibă o valoare
corespunzătoare sau o calitate.

Dreptul conferă prestigiu, nu marfa.
Calitatea ei abia de mai joacă vreun rol.
Ea este ca un colet primit întâmplător:
pe care trebuie să-l accepti tăcând.

Banii sînt de aceea și mijlocul
de a-ti cumpăra dreptul.

Cea mai arzătoare preocupare este să-i posezi,
să-i procuri este scopul, urmărit neîncetat:
Printre modalitățile de a ajunge la bani,
aceea de a-i câștiga prin muncă
este ultima soluție extremă la care esti silit.
Dacă există însă o cale de a realiza ceva
cu mijloace mai neeconomice, aceea
va fi cu siguranță găsită.

Sentimentul comunității încetează dincolo de
restrînsa familie:
în fața usii începe de aceea spațiul nimănui.
De acesta nu trebuie să te sinchisești,
în el poți arunca tot ce vrei,
din el poți lua tot ce-ti place.
Totuși atenție, acest spațiu al nimănui
începe chiar de dincolo de haine,
între oameni: în el îți poți arunca
fără jenă deșeurile psihice. Fii
mai brutal, pînă la limita suportabilului,
dar și mai lingusitor, mai exagerat în complimente.
Politetea există doar ca o fină gradatie
a devotiunilor după o ierarhie momentan reală
sau construită.
în spațiul nimănui te misti după principiul
celui mai mare profit personal:
îți fortezi avantajul, chiar dacă acest lucru
dăunează colectivității (d.p. comunicării).
Si întrucît comunitatea nu e percepută ca atare,
nici propriul comportament minim admis nu
poate fi simțit.
Oamenii se comportă în continuare după principiul
celui mai mare profit personal, chiar atunci
cînd acesta îi aduce comunității

cel mai mare dezavantaj.

Relatiile dintre oameni
se stabilesc de regulă după schema
folosită de hoții de stradă:

Fii rapid, actionează prin surprindere
și ai grijă să ajungi imediat la devizele emotionale,
să pui mîna pe ele prin presiune, intimidare
promisiuni false, să juri și să conjuri,
dar nu uita că celălalt (cealaltă)
actionează după aceleasi criterii.

Nimic nu se întîmplă de bună voie,
totul e schimb. Nu există obligatie,
doar o tocmeală care se schimbă continuu.
Si pentru că nimic nu e solid și definitiv,
totul e deschis.

Pentru că trecutul și viitorul
nu sînt reale,
nu contează decît prezentul:

Cine recunoaste momentul și stie
să-l folosească, poate să ajungă departe.
Cine stie să se mențină în moment și să
trăiască în imediat, poate fi foarte fericit.
Cine nu se pricepe la lucrul neterminat,
întrerupt, făcut pe jumătate, nu rezistă.
Cine nu suportă ceea ce e incert, plutitor, ambiguu
dispare. Deoarece a fi în acelasi timp
de toate și nimic e încercarea
de a supravietui într-o lume
despre care proverbul spune:

*Fă-te frate cu dracu
Pînă treci puntea.*

Nota de subsol atlantică

Era foarte cald și după miezul nopții; sedeam sub marchiza unui
restaurant, cîinii urlau și, în afară de mine și de prietenul meu, la masă
mai erau doi oameni de afaceri occidentali, și cel care-si aprindea pipa
spuse:

La mine nu se discută

vreau claritate si ea trebuie respectată
fără crutare.

Important este ce vreau: Si fie că poti
să-mi furnizezi sau nu poti să-mi furnizezi,
dar dacă vrei să-mi furnizezi, eu pun conditiile
si tu trebuie să le respecti.

întotdeauna nu există decît o realitate
si aceea e un număr.

Se află sub linie: După el sînt măsurat
la sfîrsitul anului si după el
vei fi si tu numărât cînd livrezi:
Trebuie să corespundă.

Am termene si am o coordonare
si acestea luate împreună fac o planificare:
Agenda mea e un cod de legi, care indică,
ce, cînd, unde si de către cine se execută
si minutele sînt numărate si orele măsurate
si cine nu le respectă primește *malus* sau *bonus*
pentru că timpul e bani si lucrurile
trebuie duse la bun sfîrsit:

Nu contează decît ce se poate număra.
Bucată cu bucată.

Dacă există o cale de a produce ceva
într-o formă si mai ratională
aceea va fi cu sigurantă găsită.

Consumatorul are dreptate
si consumatori sîntem toti:

El cumpără ce vrea să aibă si eu trebuie
să-i dau ce crede că vrea să aibă: calitate,
garantie, sigurantă.

Marfa mea e prestigiu.

Reclama mea e sentimentul lui vital.

Dar am nevoie de obligativitate, de un spatiu
legal cu legi valabile pe lungă durată:
Ele sînt un cadru necesar care indică
acele conditii în virtutea cărora
pot să calculez: si violarea legii.

(între noi fie zis, de la casa mea
pe care mi-a construit-o firma pe malul
unui lac cu piscină, fac treizeci de minute

pînă în oras: o sută cincizeci la oră si
problema autobuzelor o rezolv
cu o bancnotă vîrîță în reverul politistului!)

Toate legăturile între oameni sînt
un contract cu mai mult sau mai putine
clauze limitative.
Ce ne trebuie e sigurantă,
nimic neprevăzut, nimic întîmplător.

Dar atîta vreme cît cei de aici, de jos,
din această țară frumoasă în sine,
se mai află încă pe punte,
fac bine că vor să fie prietenii nostri.

*Prezentare si traducere de
Nora Iuga*